

վաղով, պոստան¹, ուսումնանի.
ամենեքեան հիմնի քակի:

Սաստիկ հրաման էհան կրկին.
ղեկեղեցիքն աւերեցին,
զինչ անօթ կայր կողպտեցին,
զհայոց գրեանքն պրեցին:

Պոտլան քաղքին եկեղեցին,
ուսիով պատկերք գրած միջին,
շատ մալ խարճած վերայ նորին,
յիշատակ էր քրիստոսուրին:

Վոյվոտային աղաչեցին,
հազար կարմիր տանք քեզ ասին,
բակիր, խաչեր եւ զանօթնին.
Քի աւերել զեկեղեցին:

Պեղծ վոյվոտան նոցա ասաց.
զխնդկերքն նոցա ոչ կատարեաց.
անպատճառ քակել ասաց.
Թէ չէ գրուեց² էք դուք զըրկած:

Քաղաք մի կայր ուսումնանի.
ինքն փոքրիկ բարով ի ի.
շատ հայ ազգ կայր ի յայն տեղի.
խիստ տոյժած վորք³ եւ անուանի:

Երէց մի կայր իւրեանց միջի,
եւ շատ զանձով բարեաւք ի ի.
հեղ եւ հանդարտ ամենայնի.
հիւրայմեծար էր աղքատի:

Տարին յատեան զիայ կացուցին.
ասցին թէ մուտ հաւատ հոռմին,
Թէ չէ տանձնք անհրաւրին.
բանդ եւ ի մահ աղչայմըղչին:

Տէր խաչատուր քաջ եւ արին,
պատասխանեաց ի գեմ նոցին.
չեմ ուրանալ զհաւատարս հին,
զդաւանութիւն յուսարչին:

Ի մինձանայ⁴ երկուն ելայ,
հաւտիս համար պանդրխտեցայ.
ըզիմ հաւատն ոչ ուրացայ,
ի այս երկիրս բնակեցայ:

Եւ այլ բազում բաներ ասաց.
Թէ չէ հաւատն ու դուք կորած,
ամէն ազգէ ախչ ելած.
օխտաց ազգ հօտած նեխած⁵:

Պատասխանեաց շար վոյվոտան.
ճոյ հայ էրեց ամբարտաւան,
զարձիր աւերնք քաղկեդոնեան.
որ չի տանձնք զքեզ յաւիտեան⁶:

Կարձակ հրաման ետ ճինկանին⁷.
զտէր խաչատուրն տանձեցին,
ըզձեռն եւ զտարի կապեցին,
եւ զերկու աչքն⁸ փորեցին:

Արեկին ասաց թէ ուրացիր,
զուսուորչին հաւատն ընտիր.
Թէ չէ զգրուելոք կրուսիր,
զդուստր եւ զորդերդ խեղճ արիր⁹:

Ամաններուն ասաց գնացէք,
զդուստր եւ զորդերն ջարդեցէք,
ըզուտն եւ զտեղն թալնեցէք,
յետոյ զէրեցն կնքեցէք¹⁰:

Երբոր եկան պեղծ աւամանին,
կին եւ տրդայրն ճիւ բարձին.
լալով անկան յոտար ծնողին,
աղաւելով կողկողայգին:

Արայ ըղկամբ թագաւորին.
եւ միկրտիր հաւատ հոռմին.
Թէ չէ անմեղ գառնիք քոյնի¹,
տրոյ ճարակ տրեք դահճին:

Ծընաւզական գուլթն շարժեցաւ.
եւ իւր տրոյցն ողորմեց.
եւ յակամայ մրկրտեցաւ,
եւ օխտի հաւատ մրտաւ:

Ի այս վերջին ժամանակի,
հայոց ազգքս կայ վրտանդի.
եւ տարայգիր ի աշխարհի,
այս օլախաց փոքրիկ երկրի:

Վայ եւ եղուկ ու բերան
հառաչեցէք ամենեքեան,
այս օլախի հայերս որ կան,
ի հաւատոցն զըրկեցան:

Եկեղեցիքն քակտեցան,
այն սուրբ տաճարն անտես եղան²,
աղնիւ գրեանքն հուրն այրեցան.
ձայնք պաշտամանցն վերացան³:

Խիստ գեղեցիկ անօթք կային,
խաչ եւ բակի եւ շուրճառնին.
աղէկ մարդկաց յիշատակնին.
բաժին եղաւ օլախ ազգին:

Այն քաջ ուսած իրիցանին,
քաղցրբարբառ սարկազնին,
թագաւորն եւ զայլուքնին,
յանկարձակի⁴ խափանեցին:

Այն հրաշայի գիշերժամին,
եկեղեցեաց ուխտի նորին⁵,
յան հանդիսաւոր մատաղնին⁶,
զնրնջեցեցոց մեծ թաղումնին:

Մեծի ճնրնդեան ջրբաւ հնէին⁷,
տաւջաւոր եւ մեծպատին⁸,
տեսանընդաւոր քառասնորդին,
եւ աւետման սրբոյ կուսին:

Արմաւենեաց ծաղկազարդին,
մեծահանդէս դատկի օրին,
յինանց վրձար համբարձմանին,
եւ հոգոյ զպարտեան օրին:

Վարդափառին աւր կիրակին,
աստուածածանի ննջման աւրին,
խայկերացի սրբոյ ուխտին,
եւ այլ սրբոց որ տանէին:

Այն հրաշայի մեծ աղաւթքնին,
որ կարդացուէր ժամատեղն,
զտաւն սրբոց խիստ պատուէին⁹,
եւ զտերունի օր կիրակին:

Ամենեքեան ոչինչ դարձան,
իրիցանիք կարգէն անկան,
եւ ժողովուրդքն մոլորեցան:
Յերկրոց երկիր¹⁰ շատ որ անկան,
քահանայք եւ աշխարհական,
բազում եղբայրք բաժանեցան,
զարկպութիւն¹¹ վտարեցան:

Արք ի կանաչոց խիստ հեռացան,
ի այլ քաղաք բնակեցան,
ով է տեսել այսպէս խեղճ բան,
վայ եւ եղուկ ու բերան:

Ով անիրար չար թագաւոր.
Թող դու իննիս գրուես ի կոր,

քո մեծութիւնդ լինի խոտոր,
որ հայոց ազգն արիւր մուր:

Բընաւ դու չես մեղայրելի.
ով արքանեակ աստանայի.
աստուած երկրի մի շարկացի.
չար թագաւոր յայտնի լինի:

Ի մեր անբաւ զործոց չարեաց,
ցատուան ետուր հայոց ազգաց.
իւր սուրբ մարմինն ոչ խնայեաց,
եւ արկանել ներքոյ ստաց:

Նեաց ինչեպէս ի սրբապետն,
Յառաջն¹ իւր սուրբ տունն մատու
ըզուրբ մեռանն յերկիր զբուռեաց,
զիւր սուրբ գրեանքն հրով այրեաց,
ղեկեղեցոյ հիմն շրթաթէ²:

Եկեղեցին³ քար եւ կիր է.
եւ իւր անօթքն ի այլ նիւթէ.
եւ սուրբ գրեանքն ուսուցիչ է.
խաչ եւ բակի ի արձաթէ⁴:

Բերան չունին որ բամբասեն.
ուչ ձեռս եւ սոք որ մեղանան.
վան մեղաց մարդկան օր են,
ցոյցս մարդկան պատիվ կրեն:

Չհայոց ազգքն դաւուրն մատնեաց,
ի ձեռս արանց բռնաւորաց.
ի հաւատոց զիւրեանք զըրկեաց,
ծաղր եւ նախատինք դրոցեաց⁵:

Աստուած փրկի է ի այլ շարէ,
եւ այլ մեծ մեծ պատուհասէ⁶.
ի յաշխարհիս թէ չարարէ,
անանց կենացն անտես չառնէ:

Յոյս ունիմք առ տէրն ամենի,
որ ողորմի հայոց ազգի.
ով որ չարկամ եղաւ մեղի⁷,
անդ ահազին ատեսան դատի:

Քահանայք եւ աշխարհական.
խնդրեմք ձեզեզ հաւապական.
զարձիք մեղաց աղտերական,
լալով ասէք բլտեր մեղան:

Ես անարժան մեղաց գերի,
մինաս անուն պարտաւելի.
ես եմ զարիւղ հայաստանցի,
Թօխաթ անուն քաղաք կոչի:

Չայս դառն աղետս աչք տեսի,
այն օլախաց⁸ փոքրիկ երկրի.
փորձանք եկաւ հայոց ազգի,
քահանայից եւ ժողովրդի:

Յանգեւս մրտացս յառաջ եկի,
եւ սահաւելի սղթս ասացի⁹.
զձեզ աղաւթմ յոյժ տեսչալի,
զիս յիշել առնէք արժանի¹⁰:

Մեղաւորս լի եմ ՚ւ անարժան,
ոտից ձերոց լինամ կոխան.
չխնայէք ըզհայր մեղուն,
ըզուրբ աղաւթքն տերունական:

Աւհաւութիւն տուք դուք միաբան.
երբորդական աստուածութեան,
որ զմեզ փրկի է ի այլ ցամառ.
այժմ եւ աւետ եւ ապագան:

Հ. Գ. ԳՈՎՈՐԿԵԱՆ

1 Պատկ. Պաշտ: 2 Պատկ. Բաշտ: 3 Պատկ. Բաշտ: 4 Պատկ. Բաշտ: 5 Պատկ. Բաշտ: 6 Պատկ. Բաշտ: 7 Պատկ. Բաշտ: 8 Պատկ. Բաշտ: 9 Պատկ. Բաշտ: 10 Պատկ. Բաշտ:

1 Պատկ. Բե չէ զանձով քաշտ: 2 Պատկ. Բաշտ: 3 Պատկ. Բաշտ: 4 Պատկ. Բաշտ: 5 Պատկ. Բաշտ: 6 Պատկ. Բաշտ: 7 Պատկ. Բաշտ: 8 Պատկ. Բաշտ: 9 Պատկ. Բաշտ: 10 Պատկ. Բաշտ:

1 Պատկ. Բաշտ: 2 Պատկ. Բաշտ: 3 Պատկ. Բաշտ: 4 Պատկ. Բաշտ: 5 Պատկ. Բաշտ: 6 Պատկ. Բաշտ: 7 Պատկ. Բաշտ: 8 Պատկ. Բաշտ: 9 Պատկ. Բաշտ: 10 Պատկ. Բաշտ: